REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

saMBO-ICT Kennisnet

Mbo benchmark IBP/E 2019

Martijn Bijleveld en Leo Bakker

Laat ict werken **voor het onderwijs**

REGIEGROEP IBP IN HET MBO

Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet

saMBO-ICT

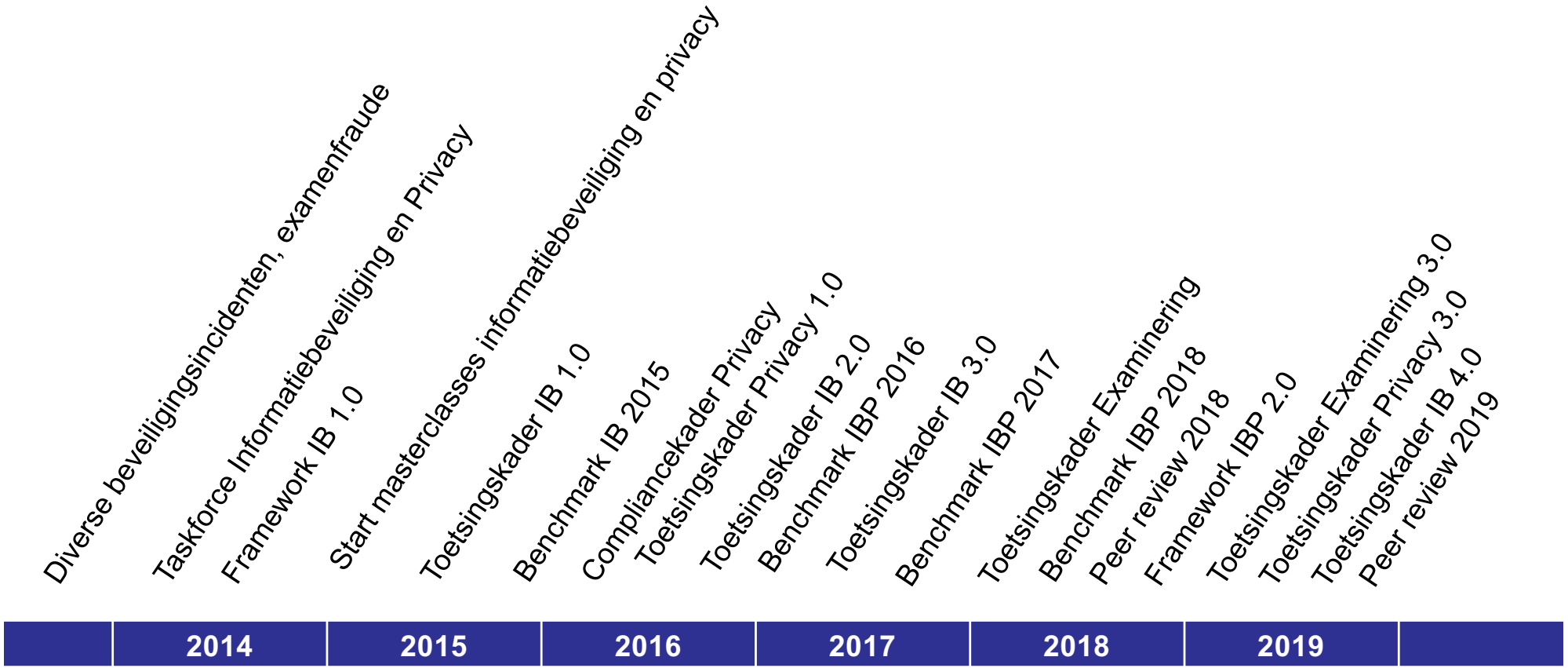

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

IBP Benchmark mbo 2019

	2015	2016	2017	2018
Cluster 1: Beleid en organisatie	1,7	1,8	2,0	2,4
Cluster 2: Personeel, studenten en gasten	1,7	1,7	1,9	2,3
Cluster 3: Ruimtes en apparatuur	2,1	2,2	2,3	2,5
Cluster 4: Continuïteit	2,0	2,1	2,3	2,5
Cluster 5: Vertrouwelijkheid en integriteit	2,0	2,0	2,2	2,4
Cluster 6: Controle en Logging	1,6	1,6	1,8	2,1
Totaal score Informatiebeveiliging in de mbo sector	1,9	1,9	2,1	**2,4**
Totaal score Privacy in de mbo sector	-	1,5	1,9	**2,3**
Totaal score Examinering in de mbo sector	-	-	-	**2,1**
Deelnamepercentage	**29%**	**46%**	**77%**	**95%**

2015…..
Verplichte zelfregulering: waarom?

Kennisnet

saMBO-ICT

Organisatie (ROC):
Benchmark een instrument waarmee bestuur/management in staat zijn te meten of de organisatie ‘in control’ is op gebied van informatieveiligheid.

Sector (MBO):
Voor een beeld van de volwassenheid van de hele sector is een vorm van benchmarking noodzakelijk opdat kan worden vastgesteld of er sprake is van een normale distributie van risico’s.

Assessment / benchmark 2015

Kennisnet
saMBO-ICT

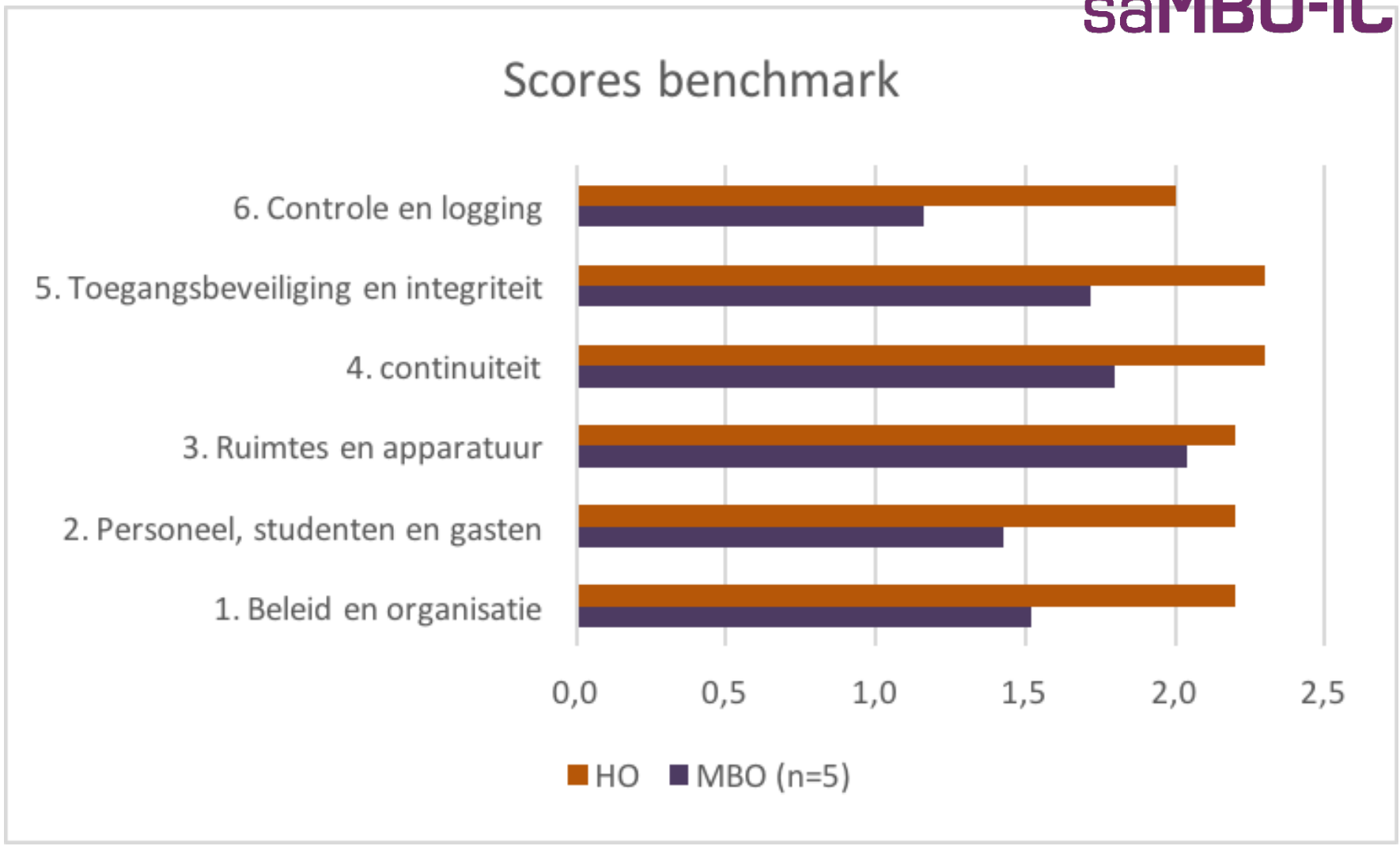

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

IBP Benchmark mbo 2019

2015 Benchmark IB : 19 instellingen
2016 Benchmark IB en P : 30/20 instellingen
2017 Benchmark IB en P : 47/31 instellingen
2018 Benchmark IB, P en E : 57/56/43 instellingen
2019 Benchmark IB, P en E : 100%.....

	2015	2016	2017	2018
Cluster 1: Beleid en organisatie	1,7	1,8	2,0	2,4
Cluster 2: Personeel, studenten en gasten	1,7	1,7	1,9	2,3
Cluster 3: Ruimtes en apparatuur	2,1	2,2	2,3	2,5
Cluster 4: Continuïteit	2,0	2,1	2,3	2,5
Cluster 5: Vertrouwelijkheid en integriteit	2,0	2,0	2,2	2,4
Cluster 6: Controle en Logging	1,6	1,6	1,8	2,1
Totaal score Informatiebeveiliging in de mbo sector	1,9	1,9	2,1	**2,4**
Totaal score Privacy in de mbo sector	-	1,5	1,9	**2,3**
Totaal score Examinering in de mbo sector	-	-	-	**2,1**
Deelnamepercentage	**29%**	**46%**	**77%**	**95%**

	2015	2016	2017	2018
Cluster 1: Beleid en organisatie	1,7	1,8	2,0	2,4
Cluster 2: Personeel, studenten en gasten	1,7	1,7	1,9	2,3
Cluster 3: Ruimtes en apparatuur	2,1	2,2	2,3	2,5
Cluster 4: Continuïteit	2,0	2,1	2,3	2,5
Cluster 5: Vertrouwelijkheid en integriteit	2,0	2,0	2,2	2,4
Cluster 6: Controle en Logging	1,6	1,6	1,8	2,1
Totaal score Informatiebeveiliging in de mbo sector	1,9	1,9	2,1	**2,4**
Totaal score Privacy in de mbo sector	-	1,5	1,9	**2,3**
Totaal score Examinering in de mbo sector	-	-	-	**2,1**
Deelnamepercentage	**29%**	**46%**	**77%**	**95%**

Informatiebeveiliging ranking 1-15

2,9

aantal deelnemers aan informatiebeveiliging: **15**

Nr.	ISO27002	Statement	Niveau 1 t/m 5	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 5
1.1	5.1.1.1	Beleidsregels voor informatiebeveiliging	3,1	1	2	7	4	1
1.2	5.1.1.2	Beleidsregels voor informatiebeveiliging	2,5	2	5	7	1	0
1.20	18.1.4	Privacy en bescherming van persoonsgegevens	3,1	0	4	6	4	1
1.21	6.1.2	Scheiding van taken	3,1	0	1	12	2	0
		Gemiddelde cluster 1	2,8					
2.1	7.1.2	Arbeidsvoorwaarden	2,7	1	3	11	0	0
2.2	7.2.2	Bewustzijn, opleiding en training ten aanzien van informatiebeveiliging	2,2	1	10	4	0	0
2.7	7.1.1	Screening	3,0	1	2	8	4	0
		Gemiddelde cluster 2	2,7					
		Gemiddelde cluster 3	3,0					
4.1	12.1.2	Wijzigingsbeheer	3,1	0	3	7	5	0
		Gemiddelde cluster 4	3,1					
5.1	9.1.1	Beleid voor toegangsbeveiliging	3,0	0	5	7	1	2
		Gemiddelde cluster 5	3,0					
6.1	9.2.5	Beoordeling van toegangsrechten van gebruikers	2,5	0	8	7	0	0
		Gemiddelde cluster 6	2,5					

Privacy

2,3

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 5
aantal deelnemers aan Privacy: **56**					

Nr.	Statement	Niveau 1 t/m 5						
P.1	Privacy-beleid	2,9	1	14	32	9	0
P.2	Functionaris gegevensbescherming	3,4	0	5	24	26	1
P.3	Doelbepaling, doelbinding, grondslag, grond bij minderjarigen en dataminimalisatie.	2,2	10	29	13	4	0
P.4	Registratieplicht	2,3	10	21	22	2	1
P.5	Bewaartermijnen	1,7	21	31	3	1	0
P.6	Verwerking t.b.v. onderzoek	1,6	28	20	8	0	0
P.7	Verwerking van bijzondere persoonsgegevens	2,2	12	24	19	1	0
P.8	Geautomatiseerde besluitvorming	1,8	31	11	7	4	2
P.9	Informatiebeveiliging	2,5	0	35	15	6	0
P.10	Verwerkersovereenkomsten (in toetsingskader Bewerkersovereenkomst)	2,6	1	25	27	3	0
P.11	Transparantie privacy-beleid	2,8	1	15	35	5	0
P.12	Informatieplicht verwerkingen	2,5	2	27	23	4	0
P.13	Rechten betrokkene	2,6	3	21	29	3	0
P.14	Arbeidsvoorwaarden	2,4	6	28	18	4	0
P.15	Bewustzijn, opleiding en training ten aanzien van privacy	2,1	11	32	12	1	0
P.16	Verwijderen van persoonsgegevens	2,2	9	29	16	1	1
P.17	Datakwaliteit	2,3	2	39	11	4	0
P.18	Datalek	3,0	2	11	29	12	2
P.19	Toegang tot bijzondere persoonsgegevens	2,2	9	32	11	3	1
P.20	Privacy in informatiesystemen	1,9	13	37	6	0	0
P.21	Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA)	1,8	21	28	6	1	0
P.22	Naleving van privacy beleid en –normen	1,9	10	44	2	0	0
P.23	Rapportage van privacy-gebeurtenissen	2,5	7	20	26	2	1
P.24	Gebeurtenissen registreren	2,0	10	34	12	0	0
		2,3					

Examinering

2,1

aantal deelnemers examinering: 43

Nr.	Statement	Niveau 1 t/m 5	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 5
E.1	Beleidsregels examinering	2,0	17	11	13	1	1
E.2	Richtlijnen bij constatering fraude bij digitale examens	2,4	5	20	13	5	0
E.3	Procesaanpassing bij digitale examens m.b.t. examenfraude	2,0	10	23	6	3	0
E.4	Procedure ontwikkelen examinering in beveiligde omgeving	2,5	4	16	18	4	0
E.5	Procedure voorbereiden en afnemen examens	2,5	9	10	17	5	1
E.6	Eindevaluatie examenproces en de integriteit van resultaten	2,2	15	11	11	6	0
E.7	Gedragscodes, inclusief richtlijnen	2,3	7	18	15	3	0
E.8	Extra ondersteuning bij examens.	2,7	1	19	16	7	0
E.9	Trainingen en vaardigheden m.b.t fraude bij digitale examens (fout)	1,6	24	13	6	0	0
E.10	Beveiligde examenruimte	2,0	13	19	9	1	0
E.11	Faciliteiten voor examen	2,0	16	15	10	2	0
E.12	Hanteren van digitaal examenmateriaal	2,1	12	17	10	3	0
E.13	Continuïteitsplan	1,7	25	8	9	1	0
E.14	Toekennen examens aan deelnemers	2,6	7	11	16	6	1
E.15	Hergebruik examenvragen	1,8	20	15	4	1	2
E.16	Vernietigen examenmateriaal	2,0	11	22	7	3	0
		2,1					

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

Algemene conclusies:

1. Doelstelling van een score 2 is gehaald
2. Technische zaken goed op orde
3. Bewustwording (personeel) is aandachtspunt
4. Cluster 6, monitoring en logging blijft achter
5. Bewaartermijnen en DPIA’s nog een probleem
6. Peer Review kan helpen
7. Privacy heeft inhaalslag gemaakt
8. Examinering op 2.1, maar daar moet nog veel werk verzet worden

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

IBP Benchmark mbo 2019

	2015	2016	2017	2018
Cluster 1: Beleid en organisatie	1,7	1,8	2,0	2,4
Cluster 2: Personeel, studenten en gasten	1,7	1,7	1,9	2,3
Cluster 3: Ruimtes en apparatuur	2,1	2,2	2,3	2,5
Cluster 4: Continuïteit	2,0	2,1	2,3	2,5
Cluster 5: Vertrouwelijkheid en integriteit	2,0	2,0	2,2	2,4
Cluster 6: Controle en Logging	1,6	1,6	1,8	2,1
Totaal score Informatiebeveiliging in de mbo sector	1,9	1,9	2,1	2,4
Totaal score Privacy in de mbo sector	-	1,5	1,9	2,3
Totaal score Examinering in de mbo sector	-	-	-	2,1
Deelnamepercentage	29%	46%	77%	95%

Nieuwe ronde, ‘nieuwe’ kaders

- Update Toetsingskader IB, versie 3.0
- Update Privacykader 3.0
- Update Examineringskader 3.1

- Spreadsheet
- Doorklikbare Word-documenten

Update toetsingskaders

Informatiebeveiliging
- ISO 27002 helemaal afdekken
- Nieuwe vormen van bewijsvoering

Privacy
- Aanpassingen WBP > AVG
- Beschrijvingen statements en bewijslast

Examinering
- Verwerken feedback werkveld
- Beter in lijn met PE

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

Update toetsingskader IB

Met dank aan de leden van de werkgroep Toetsingskader 4.0

Ludo Cuijpers (voorzitter)	Kennisnet
Wim Arendse	Zadkine
Bert Barske	Drenthe College
Henk Bax	S.G. de Rooi Pannen
Martijn Bijleveld	saMBO-ICT
Bart Bosma	SURFnet
Paula Cartigny	ROC Nijmegen
Niels Dutij	Cibap
Elly Dingemanse	Kennisnet
Elke van Essen	Kien
Samantha Lejeune	Vista College
Fung Yee Poon	Aventus
Daniël Rense	Meerkring
Rene Ritzen	SURFnet
Leander Versleijen	Movare
Jurrian Wijffels	Fontys Hogescholen
Rene Zaal	Novacollege
Frits van Zadelhoff	Koning Willem I College

Update toetsingskader IB

- nieuwe statements
- bewijslast
- beschrijving volwassenheidsniveaus
- spreadsheet

Nieuwe statements IB

- 30 statements toegevoegd
- 7 statements vervallen (opnieuw geclusterd)
- totaal 108 statements IB (cluster 1-6)

1.23	6.1.4	NIEUW: **Contact met speciale belangengroepen** Er behoren passende contacten met speciale belangengroepen of andere gespecialiseerde beveiligingsfora en professionele organisaties te worden onderhouden.	Lidmaatschap van speciale belangengroepen behoort te worden overwogen als middel om: • Kennis te verbeteren over "best practices"en op de hoogte te blijven van relevante beveiligingsinformatie. • Ervoor te zorgen dat de kennis van informatiebeveiliging actueel en volledig is.	*Het IBP-beleid bevat een richtlijn "Lidmaatschap IBP-netwerken".* ② Overleg een richtlijn: "Lidmaatschap IBP-netwerken". ③ Overleg een lijst met daadwerkelijke deelname aan de bijeenkomsten van bijvoorbeeld het IBP-netwerk mbo, SCIRT en SCIPR.

REGIEGROEP IBP IN HET MBO

Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet

saMBO-ICT

Nr.	ISO27002	Statement
1.1	5.1.1	Beleidsregels voor informatiebeveiliging
1.2	vervallen	Zie nr 1.1 (5.1.1)
1.3	5.1.2	Beoordeling van het Informatiebeveiligingsbeleid
1.4	6.1.1	Taken en verantwoordelijkheden informatiebeveiliging:
1.5	6.1.5	Informatiebeveiliging in projectbeheer
1.6	6.2.1	Beleid voor mobiele apparatuur:
1.7	8.2.1	Classificatie van informatie
1.8	8.2.2	Informatie labelen
1.9	10.1.1	Beleid inzake het gebruik van cryptografische beheersmaatreg
1.10	vervallen	Zie nr. 1.9 (10.1.1)
1.11	11.2.5	Verwijdering van bedrijfsmiddelen
1.12	13.2.1	Beleid en procedures voor informatietransport:
1.13	13.2.2	Overeenkomsten over informatietransport
1.14	14.1.1	Analyse en specificatie van informatiebeveiligingseisen
1.15	15.1.2	Opnemen van beveiligingsaspecten in leveranciersovereenkomsten
1.16	15.1.3	Toeleveringsketen van informatie- en communicatietechnologie
1.17	16.1.1	Verantwoordelijkheden en procedures.
1.18	16.1.2	Rapportage van informatiebeveiligingsgebeurtenissen
1.19	18.1.3	Beschermen van registraties
1.20	18.1.4	Privacy en bescherming van persoonsgegevens
1.21	6.1.2	Scheiding van taken
1.22	6.1.3	Contact met overheidsinstanties
1.23	6.1.4	Contact met speciale belangengroepen
1.24	8.2.3	Behandelen van bedrijfsmiddelen
1.25	18.1.1	Vaststellen van toepasselijke wetgeving en contractuele eisen
1.26	18.1.2	ntellectuele eigendomsrechten
1.27	18.1.3	Voorschriften voor het gebruik van cryptografische beheersmaatregelen

2.1	7.1.2	Arbeidsvoorwaarden
2.2	7.2.2	Bewustzijn, opleiding en training ten aanzien van informatiebeveiliging
2.3	9.2.6	Toegangsrechten intrekken of aanpassen
2.4	11.2.9	'Clear desk'- en 'clear screen'-beleid
2.5	13.2.4	Vertrouwelijkheids- of geheimhoudingsovereenkomst
2.6	16.1.3	Rapportage van zwakke plekken in de informatiebeveiliging
2.7	7.1.1	Screening
2.8	6.2.2	Telewerken (thuiswerken)
2.9	7.1.3	Disciplinaire procedure
2.10	7.3.1	Beëindiging of wijziging van verantwoordelijkheden van het dienstverband

3.2	8.3.2	Verwijderen van media
3.3	11.1.1	Fysieke beveiligingszone
3.4	11.1.2	Fysieke toegangsbeveiliging
3.5	11.1.3	Kantoren, ruimten en faciliteiten beveiligen
3.6	11.1.4	Beschermen tegen bedreigingen van buitenaf
3.7	11.1.5	Werken in beveiligde gebieden
3.8	11.1.6	Laad- en loslocatie
3.9	11.2.1	Plaatsing en bescherming van apparatuur
3.10	11.2.2	Nutsvoorzieningen
3.11	11.2.3	Beveiliging van bekabeling
3.12	11.2.4	Onderhoud van apparatuur
3.13	11.2.6	Beveiliging van apparatuur en bedrijfsmiddelen buiten het terrein
3.14	11.2.7	Veilig verwijderen of hergebruiken van apparatuur
3.15	12.4.4	Kloksynchronisatie
3.16	8.1.1	Inventariseren van bedrijfsmiddelen
3.17	8.1.2	Eigendom van bedrijfsmiddelen
3.18	8.1.3	Aanvaardbaar gebruik van bedrijfsmiddelen
3.19	8.1.4	Teruggeven van bedrijfsmiddelen
3.20	8.3.1	Beheer van verwijderbare media
3.21	8.3.3	Media fysiek overdragen

REGIEGROEP IBP IN HET MBO

Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet

saMBO-ICT

4.1	12.1.2	Wijzigingsbeheer
4.2	12.1.4	Scheiding van ontwikkel-, test- en productieomgevingen
4.3	12.2.1	Beheersmaatregelen tegen malware
4.4	vervallen	Zie nr 4.3 (12.2.1)
4.5	12.3.1	Back-up van informatie
4.6	vervallen	Zie nr 4.5 (12.3.1)
4.7	12.5.1	Software installeren op operationele systemen
4.8	12.6.1	Beheer van technische kwetsbaarheden
4.9	12.6.2	Beperkingen voor het installeren van software
4.10	14.2.6	Beveiligde ontwikkelomgeving
4.11	15.2.2	Beheer van veranderingen in dienstverlening van leveranciers
4.12	16.1.4	Beoordeling van en besluitvorming over informatiebeveiligingsgebeurtenissen
4.13	16.1.5	Respons op informatiebeveiligingsincidenten
4.14	17.1.2	Informatiebeveiligingscontinuïteit implementeren
4.15	17.2.1	Beschikbaarheid van informatie verwerkende faciliteiten
4.16	12.1.1	Gedocumenteerde bedieningsprocedures
4.17	12.1.3	Capaciteitsbeheer
4.18	17.1.1	Informatiebeveiligingscontinuïteit plannen
4.19	17.1.3	Informatiebeveiligingscontinuïteit verifiëren, beoordelen en evalueren
6.4	14.2.7	Uitbestede softwareontwikkeling
6.5	14.2.8	Testen van systeembeveiliging
6.6	14.2.9	Systeemacceptatietests
6.7	15.2.1	Monitoring en beoordeling van dienstverlening van leveranciers
6.8	16.1.7	Verzamelen van bewijsmateriaal
6.9	18.2.2	Naleving van beveiligingsbeleid en –normen
6.10	18.2.3	Beoordeling van technische naleving
6.11	7.2.1	Directieverantwoordelijkheden
6.12	12.7.1	Beheersmaatregelen betreffende audits van informatiesystemen
6.13	16.16	Lering uit informatiebeveiligingsincidenten
6.14	18.2.1	Onafhankelijke beoordeling van informatiebeveiliging

5.1	9.1.1	Beleid voor toegangsbeveiliging
5.2	9.1.2	Toegang tot netwerken en netwerkdiensten
5.3	9.2.1	Registratie en afmelden van gebruikers
5.4	9.2.2	Gebruikers toegang verlenen
5.5	9.2.3	Beheren van speciale toegangsrechten
5.6	9.2.4	Beheer van geheime authenticatie-informatie van gebruikers
5.7	9.3.1	Geheime authenticatie-informatie gebruiken
5.8	9.4.1	Beperking toegang tot informatie
5.9	9.4.2	Beveiligde inlogprocedures
5.10	10.1.2	Sleutelbeheer
5.11	vervallen	Zie nr 5.10 (10.1.2)
5.12	12.4.2	Beschermen van informatie in logbestanden
5.13	vervallen	niet relevant (13.1.1; Beheersmaatregelen voor netwerken)
5.14	13.1.2	Beveiliging van netwerkdiensten
5.15	13.1.3	Scheiding in netwerken
5.16	13.2.3	Elektronische berichten
5.17	14.1.3	Transacties van toepassingen bescherme
5.18	9.4.3	Systeem voor wachtwoordbeheer
5.19	9.4.4	Speciale systeemhulpmiddelen gebruiken
5.20	9.4.5	Toegangsbeveiliging op programmabroncode
5.21	vervallen	niet relevant (14.1.2)
5.22	14.2.1	Beleid voor beveiligd ontwikkelen
5.23	14.2.2	Procedures voor wijzigingsbeheer met betrekking tot systemen
5.24	14.2.3	Technische beoordeling van toepassingen na wijzigingen bedieningsplatform
5.25	vervallen	niet relevant (14.2.4)
5.26	vervallen	niet relevant (14.2.5)
5.27	14.3.1	Bescherming van testgegevens
5.28	vervallen	niet relevant (15.1.1)

Geclusterde statements

Nr.	ISO27002	Statement		2019
1.1	5.1.1	Beleidsregels voor informatiebeveiliging	P	
1.2	vervallen	Zie nr 1.1 (5.1.1)		
1.3	5.1.2	Beoordeling van het Informatiebeveiligingsbeleid		
1.4	6.1.1	Taken en verantwoordelijkheden informatiebeveiliging:		
1.5	6.1.5	Informatiebeveiliging in projectbeheer		
1.6	6.2.1	Beleid voor mobiele apparatuur	P	
1.7	8.2.1	Classificatie van informatie	P	

Nr.	ISO27002	Controledoelstelling
1.1	5.1.1.1	**Beleidsregels voor informatiebeveiliging**: Ten behoeve van informatiebeveiliging behoort een reeks beleidsregels te worden Gedefinieerd en goedgekeurd door het bestuur.
1.2	5.1.1.2	**Beleidsregels voor informatiebeveiliging**: Het door het bestuur vastgestelde Informatiebeveiligingsbeleid wordt gepubliceerd en gecommuniceerd aan medewerkers en relevante externe partijen.

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

Nieuwe statements

Nr.	ISO27002	Statement
1.22	6.1.3	Contact met overheidsinstanties
1.23	6.1.4	Contact met speciale belangengroepen
1.24	8.2.3	Behandelen van bedrijfsmiddelen
1.25	18.1.1	Vaststellen van toepasselijke wetgeving en contractuele eisen
1.26	18.1.2	Intellectuele eigendomsrechten
1.27	18.1.5	Voorschriften voor het gebruik van cryptografische beheersmaatregelen
2.8	6.2.2	Telewerken (thuiswerken)
2.9	7.1.3	Disciplinaire procedure
2.10	7.3.1	Beëindiging of wijziging van verantwoordelijkheden van het dienstverband
3.16	8.1.1	Inventariseren van bedrijfsmiddelen
3.17	8.1.2	Eigendom van bedrijfsmiddelen
3.18	8.1.3	Aanvaardbaar gebruik van bedrijfsmiddelen
3.19	8.1.4	Teruggeven van bedrijfsmiddelen
3.20	8.3.1	Beheer van verwijderbare media
3.21	8.3.3	Media fysiek overdragen
4.16	12.1.1	Gedocumenteerde bedieningsprocedures
4.17	12.1.3	Capaciteitsbeheer
4.18	17.1.1	Informatiebeveiligingscontinuïteit plannen
4.19	17.1.3	Informatiebeveiligingscontinuïteit verifiëren, beoordelen en evalueren

Nr.	ISO27002	Statement
5.18	9.4.3	Systeem voor wachtwoordbeheer
5.19	9.4.4	Speciale systeemhulpmiddelen gebruiken
5.20	9.4.5	Toegangsbeveiliging op programmabroncode
5.21	vervallen	niet relevant (14.1.2)
5.22	14.2.1	Beleid voor beveiligd ontwikkelen
5.23	14.2.2	Procedures voor wijzigingsbeheer met betrekking tot systemen
5.24	14.2.3	Technische beoordeling van toepassingen na wijzigingen bedieningsplatform
5.25	vervallen	niet relevant (14.2.4)
5.26	vervallen	niet relevant (14.2.5)
5.27	14.3.1	Bescherming van testgegevens
5.28	vervallen	niet relevant (15.1.1)
6.11	7.2.1	Directieverantwoordelijkheden
6.12	12.7.1	Beheersmaatregelen betreffende audits van informatiesystemen
6.13	16.16	Lering uit informatiebeveiligingsincidenten
6.14	18.2.1	Onafhankelijke beoordeling van informatiebeveiliging

Bewijslast

- documenten
- interview
- waarneming ter plaatse
- re-performance

Bewijslast: documenten

Cluster:	**1 Beleid en Organisatie**
Toetsingskader 4.0 nummer: 1.1	ISO-27002 nummer: 5.1.1
Controledoelstelling: Beleidsregels voor informatiebeveiliging Ten behoeve van informatiebeveiliging behoort een reeks beleidsregels te worden gedefinieerd en goedgekeurd door het College van Bestuur.	

Bewijslast: interview

Cluster:	**6 Controle en logging**
Toetsingskader 4.0 nummer: 6.10	ISO-27002 nummer: 18.2.3 Terug naar index
Controledoelstelling: Beoordeling van technische naleving Informatiesystemen behoren regelmatig te worden beoordeeld op naleving van de beleidsregels en normen van de organisatie voor informatiebeveiliging.	

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

Bewijslast: waarneming ter plaatse

Cluster:	**3 Ruimten en apparatuur**
Toetsingskader 4.0 nummer: 3.3	ISO-27002 nummer: 11.1.1
Controledoelstelling: Fysieke beveiligingszone Beveiligingszones behoren te worden gedefinieerd en gebruikt om gebieden te beschermen die gevoelige of essentiële informatie en informatie verwerkende faciliteiten bevatten.	

Bewijslast: re-performance

Cluster:	**4 Continuïteit**
Toetsingskader 4.0 nummer: 4.	ISO-27002 nummer: 8.
Controledoelstelling: Beoordeling van en besluitvorming over informatiebeveiligingsgebeurtenissen Informatiebeveiligingsgebeurtenissen behoren te worden beoordeeld en er behoort te worden geoordeeld of zij moeten worden geclassificeerd als informatiebeveiliging incidenten.	

Beschrijving bewijsvoering

- uitsluitend niveau 2 en 3
- niveau 4 = opgenomen in pdca cyclus
- niveau 5 = externe accountant

Er is een awarenesscampagne en introductie- /scholingsprogramma opgesteld voor de huidige en de toekomstige medewerkers. Dit plan kan jaarlijks worden bijgesteld als gevolg van actuele ontwikkelingen op het IBP-gebied. De evidence is gebaseerd op het hebben van een gedefinieerd scholingsplan met begroting en omschreven doelgroep is.

② Overleg een document waar de awareness (algemeen) en de scholing (doelgroepen) in het kader van IBP is beschreven en vastgesteld.
③ Overleg een begroting in het kader van de awareness campagne, geef een overzicht van de financiële realisatie en toon de gemeten resultaten aan. ③ Overleg een lijst waaruit aangetoond kan worden dat 90% van de doelgroep, heeft deelgenomen aan de IBP-scholing.

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

Spreadsheet

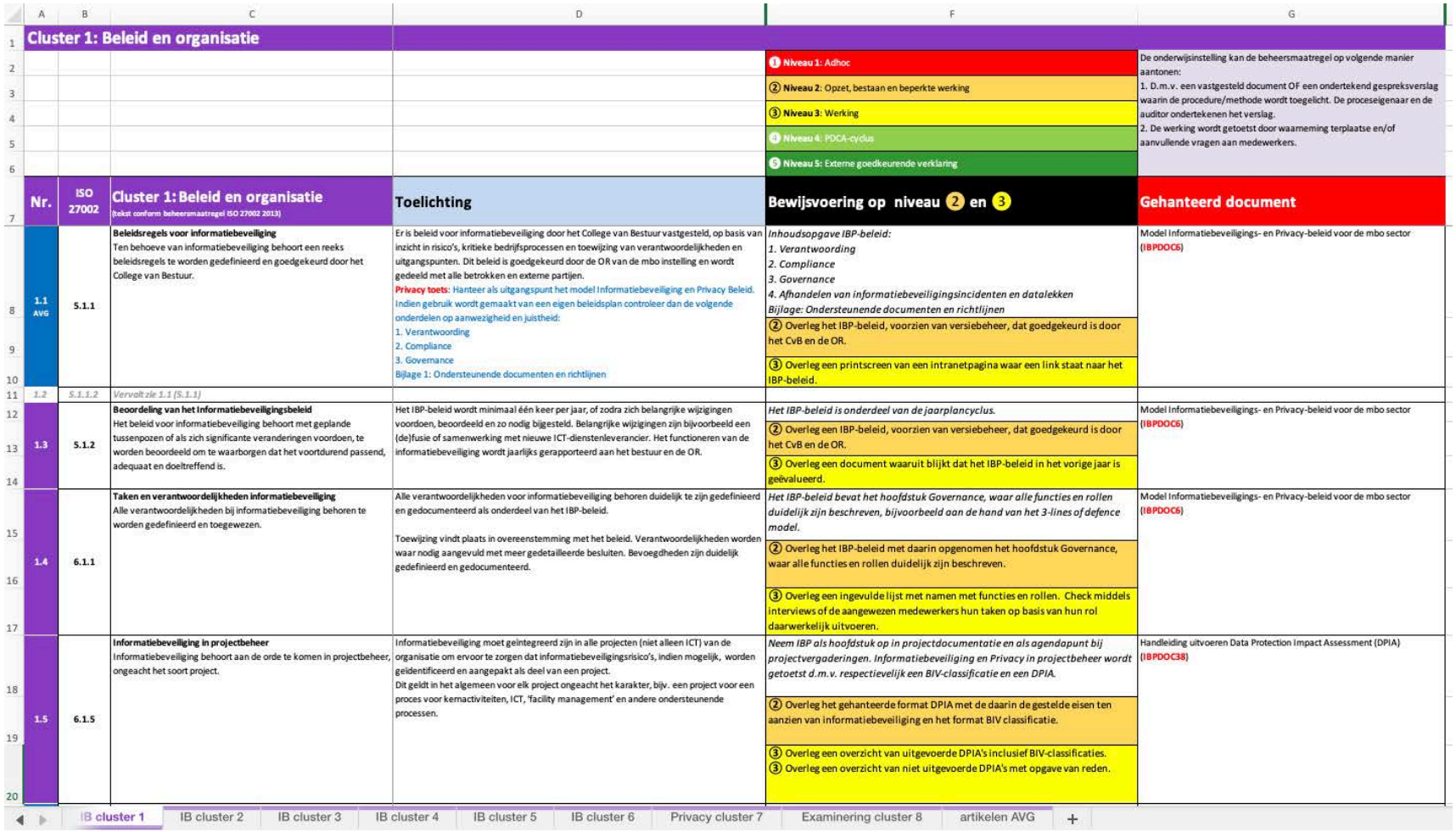

	A	B	C	D	F	G
1	**Cluster 1: Beleid en organisatie**					
2					① **Niveau 1**: Adhoc	De onderwijsinstelling kan de beheersmaatregel op volgende manier aantonen: 1. D.m.v. een vastgesteld document OF een ondertekend gespreksverslag waarin de procedure/methode wordt toegelicht. De proceseigenaar en de auditor ondertekenen het verslag. 2. De werking wordt getoetst door waarneming terplaatse en/of aanvullende vragen aan medewerkers.
3					② **Niveau 2**: Opzet, bestaan en beperkte werking	
4					③ **Niveau 3**: Werking	
5					④ **Niveau 4**: PDCA-cyclus	
6					⑤ **Niveau 5**: Externe goedkeurende verklaring	
7	**Nr.**	**ISO 27002**	**Cluster 1: Beleid en organisatie** (tekst conform beheersmaatregel ISO 27002 2013)	**Toelichting**	**Bewijsvoering op niveau ② en ③**	**Gehanteerd document**
8	**1.1** AVG	**5.1.1**	**Beleidsregels voor informatiebeveiliging** Ten behoeve van informatiebeveiliging behoort een reeks beleidsregels te worden gedefinieerd en goedgekeurd door het College van Bestuur.	Er is beleid voor informatiebeveiliging door het College van Bestuur vastgesteld, op basis van inzicht in risico's, kritieke bedrijfsprocessen en toewijzing van verantwoordelijkheden en uitgangspunten. Dit beleid is goedgekeurd door de OR van de mbo instelling en wordt gedeeld met alle betrokken en externe partijen. **Privacy toets:** Hanteer als uitgangspunt het model Informatiebeveiliging en Privacy Beleid. Indien gebruik wordt gemaakt van een eigen beleidsplan controleer dan de volgende onderdelen op aanwezigheid en juistheid: 1. Verantwoording 2. Compliance 3. Governance Bijlage 1: Ondersteunende documenten en richtlijnen	*Inhoudsopgave IBP-beleid:* *1. Verantwoording* *2. Compliance* *3. Governance* *4. Afhandelen van informatiebeveiligingsincidenten en datalekken* *Bijlage: Ondersteunende documenten en richtlijnen*	Model Informatiebeveiligings- en Privacy-beleid voor de mbo sector (IBPDOC6)
9					② Overleg het IBP-beleid, voorzien van versiebeheer, dat goedgekeurd is door het CvB en de OR.	
10					③ Overleg een printscreen van een intranetpagina waar een link staat naar het IBP-beleid.	
11	*1.2*	*5.1.1.2*	*Vervalt zie 1.1 (5.1.1)*			
12	**1.3**	**5.1.2**	**Beoordeling van het Informatiebeveiligingsbeleid** Het beleid voor informatiebeveiliging behoort met geplande tussenpozen of als zich significante veranderingen voordoen, te worden beoordeeld om te waarborgen dat het voortdurend passend, adequaat en doeltreffend is.	Het IBP-beleid wordt minimaal één keer per jaar, of zodra zich belangrijke wijzigingen voordoen, beoordeeld en zo nodig bijgesteld. Belangrijke wijzigingen zijn bijvoorbeeld een (de)fusie of samenwerking met nieuwe ICT-dienstenleverancier. Het functioneren van de informatiebeveiliging wordt jaarlijks gerapporteerd aan het bestuur en de OR.	*Het IBP-beleid is onderdeel van de jaarplancyclus.*	Model Informatiebeveiligings- en Privacy-beleid voor de mbo sector (IBPDOC6)
13					② Overleg een IBP-beleid, voorzien van versiebeheer, dat goedgekeurd is door het CvB en de OR.	
14					③ Overleg een document waaruit blijkt dat het IBP-beleid in het vorige jaar is geëvalueerd.	
15	**1.4**	**6.1.1**	**Taken en verantwoordelijkheden informatiebeveiliging** Alle verantwoordelijkheden bij informatiebeveiliging behoren te worden gedefinieerd en toegewezen.	Alle verantwoordelijkheden voor informatiebeveiliging behoren duidelijk te zijn gedefinieerd en gedocumenteerd als onderdeel van het IBP-beleid. Toewijzing vindt plaats in overeenstemming met het beleid. Verantwoordelijkheden worden waar nodig aangevuld met meer gedetailleerde besluiten. Bevoegdheden zijn duidelijk gedefinieerd en gedocumenteerd.	*Het IBP-beleid bevat het hoofdstuk Governance, waar alle functies en rollen duidelijk zijn beschreven, bijvoorbeeld aan de hand van het 3-lines of defence model.*	Model Informatiebeveiligings- en Privacy-beleid voor de mbo sector (IBPDOC6)
16					② Overleg het IBP-beleid met daarin opgenomen het hoofdstuk Governance, waar alle functies en rollen duidelijk zijn beschreven.	
17					③ Overleg een ingevulde lijst met namen met functies en rollen. Check middels interviews of de aangewezen medewerkers hun taken op basis van hun rol daarwerkelijk uitvoeren.	
18	**1.5**	**6.1.5**	**Informatiebeveiliging in projectbeheer** Informatiebeveiliging behoort aan de orde te komen in projectbeheer, ongeacht het soort project.	Informatiebeveiliging moet geïntegreerd zijn in alle projecten (niet alleen ICT) van de organisatie om ervoor te zorgen dat informatiebeveiligingsrisico's, indien mogelijk, worden geïdentificeerd en aangepakt als deel van een project. Dit geldt in het algemeen voor elk project ongeacht het karakter, bijv. een project voor een proces voor kernactiviteiten, ICT, 'facility management' en andere ondersteunende processen.	*Neem IBP als hoofdstuk op in projectdocumentatie en als agendapunt bij projectvergaderingen. Informatiebeveiliging en Privacy in projectbeheer wordt getoetst d.m.v. respectievelijk een BIV-classificatie en een DPIA.*	Handleiding uitvoeren Data Protection Impact Assessment (DPIA) (IBPDOC38)
19					② Overleg het gehanteerde format DPIA met de daarin de gestelde eisen ten aanzien van informatiebeveiliging en het format BIV classificatie.	
20					③ Overleg een overzicht van uitgevoerde DPIA's inclusief BIV-classificaties. ③ Overleg een overzicht van niet uitgevoerde DPIA's met opgave van reden.	

IB cluster 1 | IB cluster 2 | IB cluster 3 | IB cluster 4 | IB cluster 5 | IB cluster 6 | Privacy cluster 7 | Examinering cluster 8 | artikelen AVG | +

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

Update toetsingskader Privacy

- Aanpassingen WBP > AVG
- Beschrijvingen statements en bewijslast
- Spreadsheet

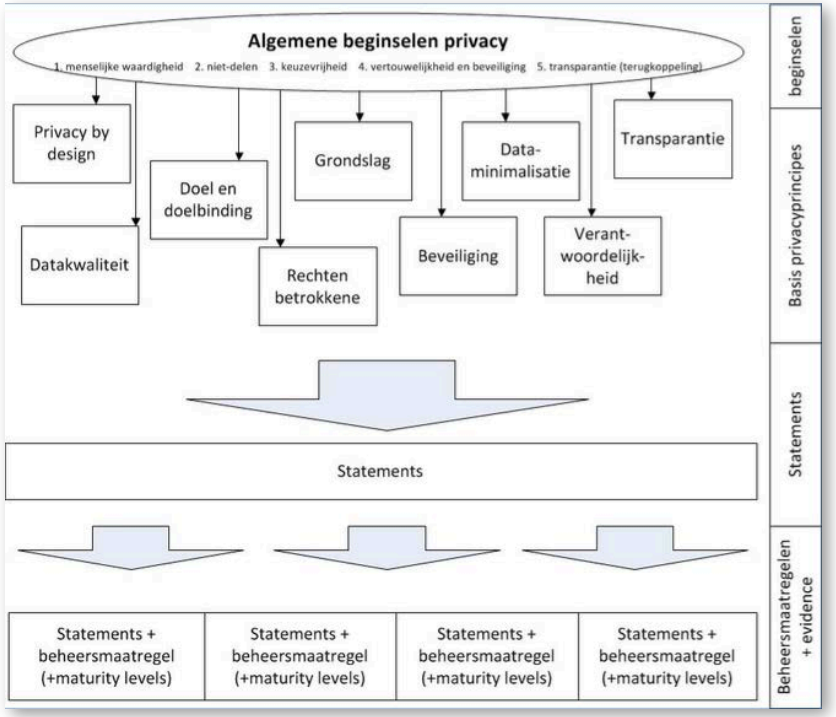

Overlappende statements

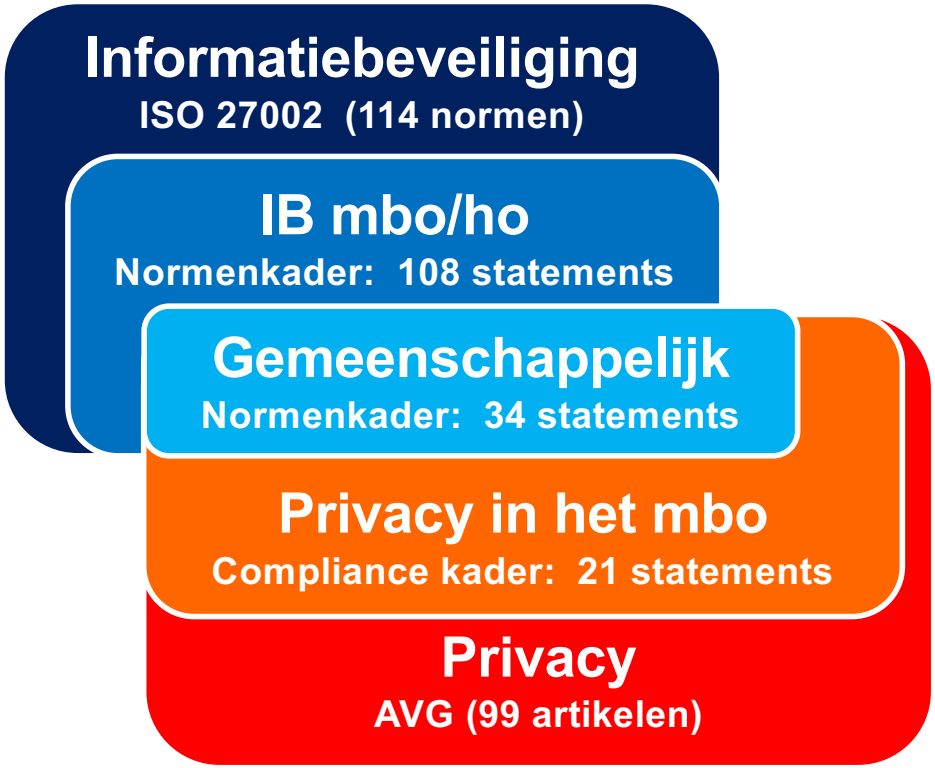

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

Overlappende statements P

Extra aandacht Privacy in IB cluster:

1. 9 van de 25 statements
2. 5 van de 10 statements
3. 1 van de 20 statements
4. 2 van de 17 statements
5. 12 van de 22 statements
6. 4 van de 14 statements

2.1	7.1.2	Arbeidsvoorwaarden	P
2.2	7.2.2	Bewustzijn, opleiding en training ten aanzien van informatiebeveiliging	P
2.3	9.2.6	Toegangsrechten intrekken of aanpassen	P-E
2.4	11.2.9	'Clear desk'- en 'clear screen'-beleid	P-E
2.5	13.2.4	Vertrouwelijkheids- of geheimhoudingsovereenkomst	P
2.6	16.1.3	Rapportage van zwakke plekken in de informatiebeveiliging	
2.7	7.1.1	Screening	
2.8	6.2.2	Telewerken (thuiswerken)	E
2.9	7.1.3	Disciplinaire procedure	
2.10	7.3.1	Beëindiging of wijziging van verantwoordelijkheden van het dienstverband	

2.2	7.2.2	**Bewustzijn, opleiding en training ten aanzien van informatiebeveiliging:** Alle medewerkers van de organisatie en, voor zover relevant, contractanten behoren een passende bewustzijnsopleiding en -training te krijgen en regelmatige bijscholing van beleidsregels en procedures van de organisatie, voor zover relevant voor hun functie.
		Privacy toets: hetzelfde geldt voor opleiding en training ten aanzien van privacy.

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

Update toetsingskader Privacy

Nr.	Statement
P.1	Privacy-beleid
P.2	Functionaris gegevensbescherming
P.3	Rechtmatige verwerking van persoonsgegevens
P.4	Register van verwerkingsactiviteiten (dataregister)
P.5	Bewaartermijnen
P.6	Verwerking t.b.v. onderzoek
P.7	Verwerking van bijzondere persoonsgegevens
P.8	Geautomatiseerde besluitvorming
P.9	Informatiebeveiliging
P.10	Verwerkersovereenkomsten
P.11	Transparant over privacy
P.12	Informeren over verwerkingen
P.13	Procedures rechten van de betrokkenen
P.14	Geheimhouding
P.15	Bewustzijn, opleiding en training ten aanzien van privacy
P.16	Bewijs van vernietiging persoonsgegevens
P.17	Dataclassificatie
P.18	Datalekken en beveiligingsincidenten
P.19	Vervallen, zie P.7, P.9 en P.17
P.20	Privacy by design en privacy by default
P.21	Data Protection Impact Assessment (DPIA)
P.22	Controle naleving beleid
P.23	Vervallen, zie P.2, P.11, P.12, P.18 en IB1.18
P.24	Vervallen, zie IB6.2

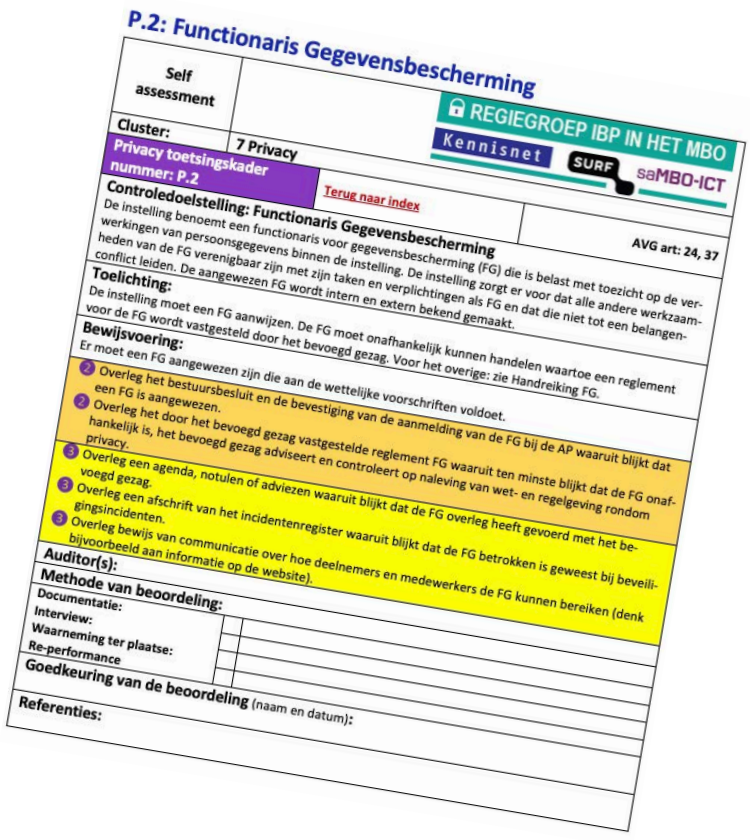

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

Update toetsingskader Examinering

- Verwerken feedback werkveld
- Beter in lijn met PE

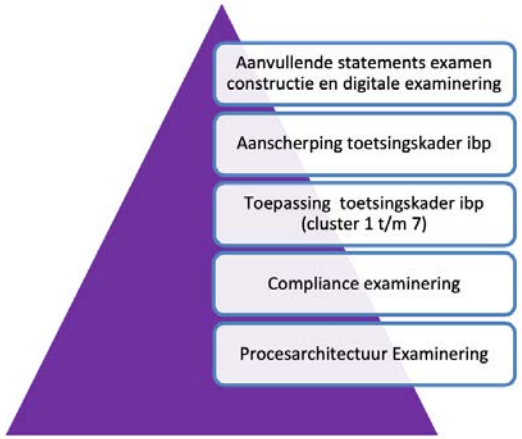

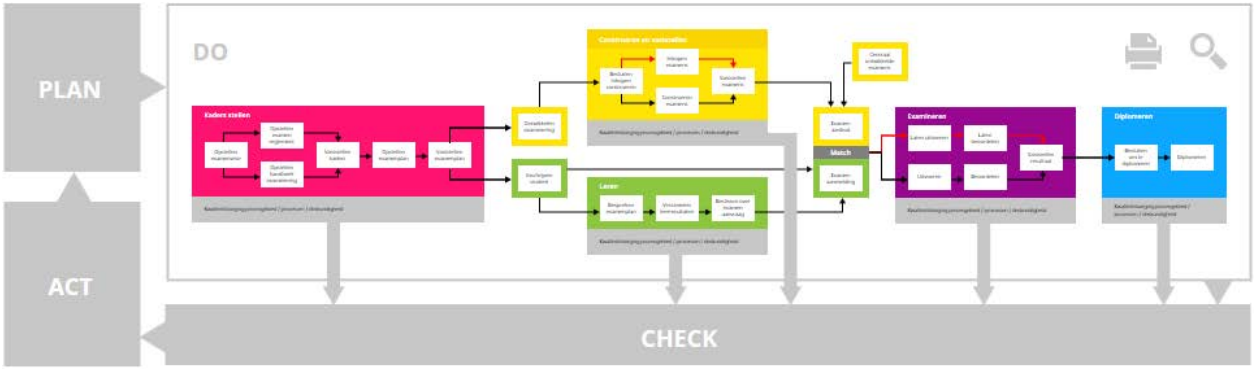

Overlappende statements E

Extra aandacht Examinering in IB cluster:

1. 6 van de 25 statements
2. 3 van de 10 statements
3. 2 van de 20 statements
4. 2 van de 17 statements
5. 4 van de 22 statements
6. 3 van de 14 statements

1.16	**15.1.3**	**Toeleveringsketen van informatie- en communicatietechnologie** Overeenkomsten met leveranciers behoren eisen te bevatten die betrekking hebben op de informatiebeveiligingsrisico's in verband met de toeleveringsketen van de diensten en producten op het gebied van informatie- en communicatietechnologie. **Toelichting examineren:** Door toenemende inkoop van examens is het van belang om de beveiliging van deze informatie(keten) en, indien van toepassing, de privacyaspecten te waarborgen in de vorm van een (verwerkers)overeenkomst, met speciale focus op de beveiligingsparagraaf.

REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT

Kennisnet
saMBO-ICT

Update toetsingskader Examinering

Nr.	Statement
E.1	Beleidsplan beveiliging examinering
E.2	Gedragscodes en richtlijnen afname examens
E.3	Trainingen en vaardigheden m.b.t. richtlijnen
E.4	Continuïteitsplan
E.5	Archiveren en vernietigen examenmateriaal
E.6	Richtlijn inkoop, construeren en vaststellen examens in een beveiligde omgeving
E.7	Richtlijnen bij constatering van onregelmatigheden die tot fraude kunnen leiden bij examens
E.8	Voorkomen van examenfraude
E.9	Procedure voorbereiden en afnemen examens
E.10	Extra ondersteuning bij (digitale) examens
E.11	Beveiligde examenruimtes
E.12	Het beheren en documenteren van ict-faciliteiten voor examinering
E.13	Hanteren van digitaal examenmateriaal
E.14	Toewijzen examens aan studenten
E.15	Kopieerbeveiliging examenvragen i.v.m. mogelijk hergebruik
E.16	Voorbereiden op vaststellen diplomabesluit door de examencommissie
E.17	Borgen dat diploma en overige waardedocumenten rechtmatig, veilig en correct worden aangemaakt en afgedrukt
E.18	Eindevaluatie examenproces en de integriteit van de resultaten

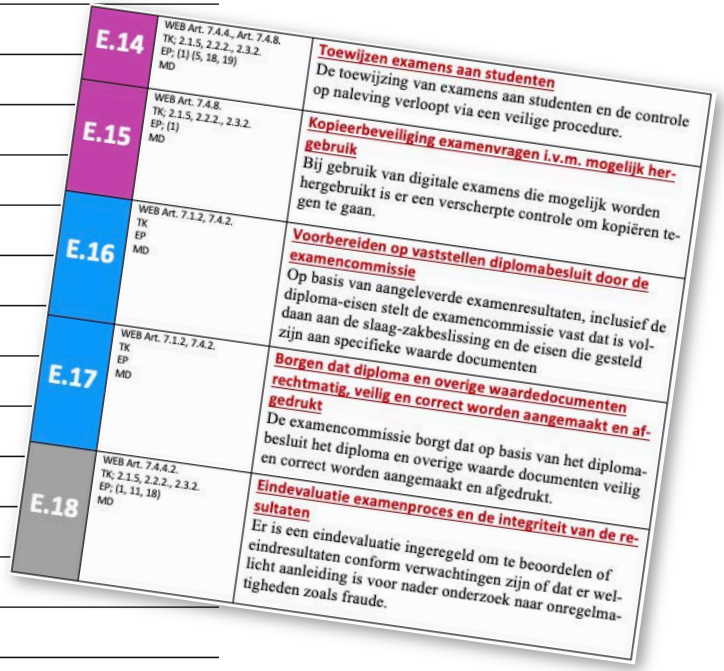

E.14	WEB Art. 7.4.4., Art. 7.4.8. TK; 2.1.5, 2.2.2., 2.3.2. EP; (1) (5, 18, 19) MD	**Toewijzen examens aan studenten** De toewijzing van examens aan studenten en de controle op naleving verloopt via een veilige procedure.
E.15	WEB Art. 7.4.8. TK; 2.1.5, 2.2.2., 2.3.2. EP; (1) MD	**Kopieerbeveiliging examenvragen i.v.m. mogelijk hergebruik** Bij gebruik van digitale examens die mogelijk worden hergebruikt is er een verscherpte controle om kopiëren te gen te gaan.
E.16	WEB Art. 7.1.2, 7.4.2. TK EP MD	**Voorbereiden op vaststellen diplomabesluit door de examencommissie** Op basis van aangeleverde examenresultaten, inclusief de diploma-eisen stelt de examencommissie vast dat is voldaan aan de slaag-zakbeslissing en de eisen die gesteld zijn aan specifieke waarde documenten
E.17	WEB Art. 7.1.2, 7.4.2. TK EP MD	**Borgen dat diploma en overige waardedocumenten rechtmatig, veilig en correct worden aangemaakt en afgedrukt** De examencommissie borgt dat op basis van het diplomabesluit het diploma en overige waarde documenten veilig en correct worden aangemaakt en afgedrukt.
E.18	WEB Art. 7.4.4.2. TK; 2.1.5, 2.2.2., 2.3.2. EP; (1, 11, 18) MD	**Eindevaluatie examenproces en de integriteit van de resultaten** Er is een eindevaluatie ingeregeld om te beoordelen of eindresultaten conform verwachtingen zijn of dat er wellicht aanleiding is voor nader onderzoek naar onregelmatigheden zoals fraude.

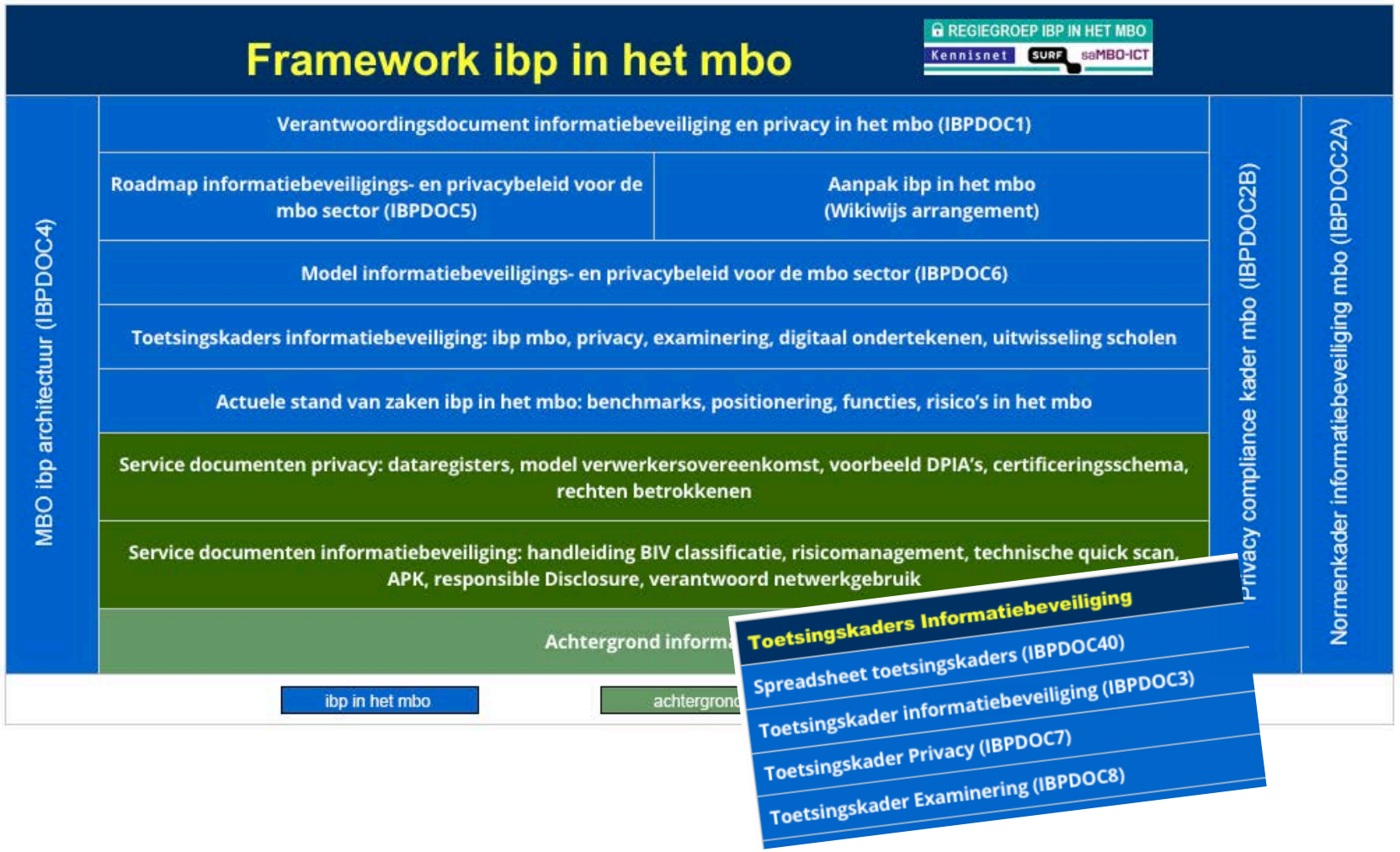
Framework ibp in het mbo
REGIEGROEP IBP IN HET MBO
Kennisnet SURF saMBO-ICT
MBO ibp architectuur (IBPDOC4)
Verantwoordingsdocument informatiebeveiliging en privacy in het mbo (IBPDOC1)
Roadmap informatiebeveiligings- en privacybeleid voor de mbo sector (IBPDOC5)
Aanpak ibp in het mbo (Wikiwijs arrangement)
Model informatiebeveiligings- en privacybeleid voor de mbo sector (IBPDOC6)
Toetsingskaders informatiebeveiliging: ibp mbo, privacy, examinering, digitaal ondertekenen, uitwisseling scholen
Actuele stand van zaken ibp in het mbo: benchmarks, positionering, functies, risico's in het mbo
Service documenten privacy: dataregisters, model verwerkersovereenkomst, voorbeeld DPIA's, certificeringsschema, rechten betrokkenen
Service documenten informatiebeveiliging: handleiding BIV classificatie, risicomanagement, technische quick scan, APK, responsible Disclosure, verantwoord netwerkgebruik
Achtergrond informa
Privacy compliance kader mbo (IBPDOC2B)
Normenkader informatiebeveiliging mbo (IBPDOC2A)
ibp in het mbo
achtergrond
Toetsingskaders Informatiebeveiliging
Spreadsheet toetsingskaders (IBPDOC40)
Toetsingskader informatiebeveiliging (IBPDOC3)
Toetsingskader Privacy (IBPDOC7)
Toetsingskader Examinering (IBPDOC8)

Aan de slag met de Benchmark

- 11:00 – 13:00 uur: training toetsingskaders
- 17 & 24 oktober, 13:30 – 17:00 uur:
  Extra trainingen toetsingskaders (Domstad)
  Aanmelden via eerder verstuurde uitnodiging

Deadline: 15 november 2019

Presentatie: 12 december 2019

Bedankt voor jullie aandacht

Martijn Bijleveld, Leo Bakker, Kennisnet

E-mail: m.bijleveld@kennisnet.nl